

*"Ja me toivotam,
ja me toivotam
Onnellista ja
Hyvää Joulua,
ja sitä Taivaallista
Ystävyyttä, joka
meidän kaikkeimme
ylitse käy!"*

Tiernapojat eli tähtipojat on vuosisatoja vanha suomalainen jouluperinne, laulunäytelmä, jota nuoret pojat alun perin kiersivät taloissa esittämässä. Sitä esitetään nykyisin juhlissa ja kilpailuissa erityisesti Pohjois-Pohjanmaalla.

Immanuel-jouludraama esitetään jälleen – nyt jo 31. kerran – Nurmeksen kirkkopuistossa aatonaattona klo 18. Esityksen toteuttamiseksi myydään mm. taiteilija Anu Vanaksen suunnittelemlia joulukortteja. Kortteja voi tilata puh. 040 5414517.

KALENTEREIHIN

su 8.12.2019 Immanuel-kirkkopyhä Nurmeksen kirkossa klo 10. Mukana Immanuel-kansankuoro. Saarna Kyllikki Tiensuu.

su 15.12.2019 Kevyt adventtilounas Haikolassa klo 13 ja klo 14 jouluihin runo- ja lauluuokio "Vedä jo jouluhenkä". Esiintyvät Ylä-Karjalan kansalaisopiston lausujaryhmän jäsenet. Lauluja säestää Maija Liisa Pasanen-Karhu.

ma 23.12.2019 klo 18 Immanuel-jouludraama Nurmeksen kirkkopuistossa.

su 9.2.2020 klo 10 Evankelisen lähetysyhdistyksen kirkkopyhä Nurmeksessä. Pastori Pekka Kiviranta saarnaa ja kertoo kirkkokahvin jälkeen ELY:n lähetystöstä.

su 22.3.2020 klo 10 Marian ilmestyspäivän messu Nurmeksen kirkossa. Saarna päätoimittaja Reetta Meriläinen. Messun jälkeen lounas Haikolassa ja päiväjuhla, jossa Reetta Meriläinen kertoo Naisten Pankista. Päiväjuhlan jälkeen kahvit ja Nurmeksen evankelisen opiston ystävät ry:n vuosikokous.

la-su 28.–29.3.2020 Immanuelin ohjaajan näyttelijä Emilia Pokkisen ja flamencokitaristi Toni Jokiniityn työpajat runojen esittämistä ja flamencokitaran soitosta; sunnuntaina Haikolan talossa esitys "Väsämyt olemaan vahva"; sen jälkeen kahvit ja keskusteluhetki taiteen hyvinvointivaikutuksista.

Helatorstaina 21.5.2020 messu Nurmeksen kirkossa ja sen jälkeen Haikolassa "Aittakauden avajaiset". Kyllikki Tiensuu tarjoaa tammikuun 75-vuotispäivänsä johdosta sopaa ja kakkukahvit. Kierretään Toivonpolku ja Elinan suotaival. Ihailaan keväisiä maisemia ja nautitaan toistemme tapaamisesta

Juhannusaattona pe 19.6.2020 Haikolan juhannusjuhla klo 20, tarjoilua ja arvannymyntä klo 21, kokko sytytetään klo 22 ja lopuksi Hiljaisuuden Messu klo 23.

Lokakuussa 2020 Hiljaisen rukousmaailuksen retriitti. Ohjaajina pastori, teol. tri Marja-Leena Virolainen, taideterapeutti Heide Hillebrecht ja retriitinohjaaja Kaija Kokkonen.

Immanuel

Jälleen ensi jouluaaton aattona kello 18 valot sammuvat Nurmeksen keskustassa. Kirkonkellot kutsuvat osallistumaan Immanuel-jouludraamaan. Niin on tapahtunut joka jouluaaton aatto vuodesta 1989 lähtien. Tänä vuonna esitys toteutetaan siis 31. kerran.

Immanuelissa evankeliumien kertomat joulun tapahtumat sijoittuvat Nurmekseen: enkeli Gabriel ilmestyy Marialle, Joosef joutuu kamppailemaan epäuskonsa kanssa, lähdetään verolle pantaviksi, ei saada majapaikkaa, Jeesus syntyy tallissa, köyhät paimenet kuulevat sanoman ensimmäisinä.

Nasaret on Maariankadun päässä, Betlehem kirkon portailla ja syntymätalli kirkkopuistossa. Vaelletaan Marian ja Joosefin matkassa.

Katsojia on ollut vuosittain tuhannesta yli kahteen tuhanteen. Eräänä jouluna pakasta oli yli 30 astetta. Silloin katsomossa oli vain nelisen sataa urheaa. Esitys vietiin silti läpi eikä tekniikka juuri yskinyt. Immanuel on esitetty myös vesisateella, jääkelissä, lumipyryssä ja -tuiskussa, kirkkaassa kuutamossa ja hämyisessä usvassa.

Nurmeksen evankelinen opisto tuotti draaman ensimmäiset kaksi kertaa. Opiston oli luovuttava kulujen vuoksi, ja vastuu siirtyi Immanuelin omalle kannatusyhdistykselle.

Toista sataa ihmistä talkoilee tänäkin vuonna keskellä omien joulukiireitten-

sä harjoituksissa ja muissa tehtävissä: kahvittelijoina, lavasteiden rakentajina, "väijyläisina" eli arvokkaiden valo- ja äänilaitteiden yöllisinä vartijoina tai liikenteenohjaajina. Tapahtuma koskettaa jokaista nurmekselaista tavalla tai toisella. Moni sanoo, että joulun alku Immanuelista. Immanuelissa on jotakin samaa kuin 1600-luvulla syntyneessä Oberammergaun kärsimysnäytelmässä, jonka toteuttamiseen osallistutaan perheittäin sukupolvesta toiseen. Immanuelissa on tosin menossa vasta kolmas sukupolvi.

Eeva Vainio on tämän Nurmeksen talvisen katuteatterin äiti. Hän halusi antaa kotikaupungilleen lahjan, joka muistuttaisi ihmisiä joulun todellisesta sanomasta todellisessa maailmassa. Tavoitteena ei ollut sokerikuorrutettu joulukuvaelma. Eeva halusi auttaa jokaista katsojaa huomaamaan, mitä joulun merkitsee nyt, tässä maailmassa ja katsojan omassa elämässä.

Ei ole samantekevää, oliko ensimmäinen joulun joskus historian hämärissä vai eikö ollut. Onko Kristus syntynyt vai ei? Onko Jumala vai ei?

Immanuel on Nurmeksen jouluisen katunäytelmän tärkein sana, Eeva sanoo. Immanuel – Jumala on meidän kanssamme. Eeva jatkaa: "Ensimmäisenä jouluna Jumala puuttui ratkaisevalla tavalla ihmiskunnan kohtaloon. Sen jälkeen hän ei ole enää vain Jumala taivaassa, vaan Jumala ihmisten kanssa, ihmisten elämässä, kaikis-

sa syvyyksissä ja pimeyksissä. Ihminen ei ole enää yksin, omien voimiensa varassa."

Eeva pyysi nurmekselaista kirjailijaa Rauha Kejosta tekemään Immanueliin myös lauluja. Eeva itsekin teki niitä. Rauha on kertonut, miten hän tehtävään lupauduttuaan joutui yllättäen keskelle elämän vastoinkäymisiä. Hänen sisarensa joutui liikenneonnettomuuteen ja sairaalahoitoon. Sen seurauksena Rauhan oli hoidettava toimistotyönsä ohella myös kahden naisen tilan ja talouden työt: oli lypsettävä lehmät lomittajan kanssa ja ruokittava eläimet.

Päiväkirjassaan Rauha kertoo: "Herään kolmelta aamuisin, että ehdimme lypsää lehmät. Lomittajan autossa pääsen työpaikalleni Pielisjärven tuomiokuntaan. Ja samaan aikaan Immanueliin lupaamani laulun sanat odottavat valmistumistaan. Stressin, kiireen ja huolen ohella on myös saatava runot valmiiksi. Siitäkö siis johtuu, etten osaa muuta kuin huutaa Jumalani puoleen: "Oi Jumala, kansasi on niin väsynyt, emme jaksa katsoa sinun kasvojasi. Oi Jumala, ota pois pimeys, ota pois pelko." Nämä ovat draamassa esiintyvän kansankuoron ensimmäiset laulurepliikit. Seppo Paroni Paakkunainen sävelsi ne samoin kuin koko Immanuelin. Hän otti eniten vaikutteita 1500-luvulla eläneeltä italialaiselta Palestrinalta.

Jatkuu seuraavalla sivulla...

Katse tulevaisuuteen

Kun Haikolassa helatorstaina syödään soppaa ja juodaan juhlahahvit talon "emäntäpiian" Kyllikki Tiensuun kunniaksi ja aittakauden avaukseksi, voidaan iloita myös uuden pitkäaikaisen tavoitteen täyttymisestä. Haikolan kesäkauden majoitustiloina toimivat aitat on peruskorjattu talon tällä erää viimeisenä isona hankkeena.

Haikolalla on takanaan kymmenen mittavien projektien vuotta. Vanha, historiallisesti arvokas päärakennus on entistetty mahdollisimman pitkälle alkuperäiseen asuunsa ja siinä on toteutettu perusteellinen energiaremontti, jonka ansiosta rakennus lämpiää kokonaan uusiutuvalla, päästöttömällä energialla ja tuottaa osan käyttösähköstään itse.

Energiaremontin ensimmäinen vaihe oli siirtyminen öljystä maalämpöön ja toinen aurinkosähköjärjestelmän toteuttaminen. Se on ensimmäisiä Suomen sähköverkkoon tuottavia ja akustolla varustettuja aurinkosähköjärjestelmiä, joten se on herättänyt laajasti myös ulkopuolista kiinnostusta ja tuonut Haikolaan vieraita järjestelmään tutustumaan.

Näiden hankkeiden rinnalle ja väleihin on mahtunut talon ikkunoiden korjausta ja lämpöeristyksen parantamista, ympäristön kunnostusta, puiden istuttamista ja mittavimpana runsaat kolme vuotta sitten valmistunut Toivontorni ja sille johtava luonto- ja historiapolku, jota on kunnostettu ja täydennetty viime aikoihin asti.

Näin suurten hankkeiden edellytyksenä ovat olleet EU-ohjelmista saatava Leader-rahoitus ja muu ulkopuolinen tuki sekä mittava – joskin lukumääräisesti melko suppean joukon toteuttama – talkootyö. Pelkästään Leader-rahoitteisissa hankkeissa sen määrä nousee tuhansiin tunteihin. Haikolan ystävien talkootyöllä on ratkaiseva merkitys myös talon nykyisen pitotalo- ja kurssi- ja paikkatoiminnan pyörittämisessä.

Nurmeksien evankelisen opiston ystävien ry:n hallitus

Oma kädenjälki luontopolulla ilahduttaa

Vuoden 2016 alkupuolella keskustelimme Haikolan hallituksessa Kohtavaaran laelle ja nyt myös Toivontornille johtavan vanhan patikkapolun kehittämisestä luonto- ja historiapoluksi.

Monet muut hallituksen asiat – lämmitysjärjestelmät, kattoremontit ja muut vastaavat – tuntuivat minusta joskus kovin vaikeilta. Luontopolku oli hanke, johon minulla biologina olisi annettavaa.

Lähdimme Kyllikin ja kasveista kiinnostuneen Tuovi Miittisen kanssa kesäkuun ensimmäisenä päivänä kävelemään polkua saappaat jalassa ja kynä ja lehtiö varusteina.

Kävelimme hitaasti ja kirjassimme ylös kaikki näkemämme kasvilajit: puut, pensaat, varvut, ruohovartist kukkakasvit, sammalet, jäkälät ja saniaiset.

Samalla meille selkeni muutama hyvä rastin paikka.

Jyrkässä rinteessä polun alkupäässä on upeat sammal- ja jäkäläkasvustot ja ylhäällä talon raunioiden ympärillä on selvästi viljely- ja laidunmaana ollut alue kukkivine kasveineen.

Erityisesti mieleen jäivät runsaat ja monilajiset saniaiseiintymät. Luontopolun kannalta sammalet, jäkälät ja

Huumaavan tuoksuinen valkolehdokki on yksi luontopolun vetonauloista.

saniaiset ovat tärkeitä, koska ne ovat näkyvillä aina, kun maa on lumeton.

Kukkivat kasvit on helppo tunnistaa lähinnä kukkimisaikaan. Koska olimme liikkeellä niin aikaisin kesällä, meiltä jäi moni kukkakasvi näkemättä. Valkolehdokkia osasimme etsiä, mutta emme löytäneet. Myöhemmin olen kuitenkin saanut kuvia Kohtavaaran kukkivista lehdokeista.

Kun Elinan suotaival kesällä 2018 lähtiin alkuperäiseen reittiin, sain olla mukana tunnistamassa suon kasveja. Uuden polun varrelta jyrkän kallion seinäältä löytyi hienoin näkemäni kerrossammalkasvusto.

Meidän kasvimatkojemme jälkeen on tarvittu monien eri henkilöiden valtavaa työpanosta ennen kuin luonto- ja historiapolku ja Toivontorni valmistuivat.

Tämän vuoden marraskuun 11. päivään mennessä tornissa oli käynyt 5533 vierailijaa. Se on hieno saavutus, johon pääseminen on vaatinut melkoiset ponnistelut ja paljon yhteistyötä.

Aina tällä reitillä kävellessäni iloitsen siitä, että omakin kädenjälkeni siellä vähän pilkottaa.

MARJA-LIISA RÖNKKÖ

Kesällä 2018 Kohtavaaran luonto- ja historiapolkua pitkin Toivontornille vaeltanut Christina Staud istui pitkään Hiljentyksisillä kuuntelemassa hiljaisuutta, jonka katkaisivat vain ajoittaiset lintujen viserykset. Saksalaisen suurkaupungin asukkaalle se on hänen mukaansa uskomatonta ylellisyyttä.

Onnittelemme lämpimästi professori Kyllikki Tiensuuta Nurmeksien palkinnon ja 17. tammikuuta olevan 75-vuotispäivän johdosta.

Työskentely Kyllikin kanssa Haikolan hyväksi on ollut meille kaikille suuri ilo.

Haikolan "emäntäpiika", kuten Kyllikki itse itseään nimittää, on kehittäjä, jolla on ehtymätön ideavarasto ja joka vuodesta toiseen on saanut sekä oman lähipiirinsä että vapaaehtoisia Haikolan ystäviä puurtamaan talkoissa arvokkaan vanhan rakennuksen ja sen ympäristön säilyttämiseksi ja parantamiseksi.

Kyllikillä on ihailtava kyky innostua monista tähän tehtävään liittyvistä vaativista hankkeista ja viedä ne väsymättä, iloisena ja optimistisena loppuun. Hänellä on myös kyky puhua ja kertoa asioista – yksinkertaisista ja mutkikkaita – elävästi ja kiinnostavasti, mikä on tehnyt hänestä kysytyn puhujan.

Kyllikki on ilmoittanut, ettei juhli vuosiaan nyt talvella, mutta helatorstaina 21.5. Haikolassa juhlihan hänen syntymäpäiväänsä ja aitta- ja luontopolkukauden avusta sopalla ja kakkukahvilla.

Mahdollisten lahjojen ja kukkien asemesta Kyllikkiä voi onnitella tukemalla Haikolan aittojen peruskorjausta rahalahjalla tilitille FI02 5299 0120 0478 72. Viestikenttään merkintä Kyllikki Tiensuu 75.

NURMEKSEN EVANKELISEN OPISTON YSTÄVIEN HALLITUS

Paavo Soikkeli pj., Pirkko Keskinen, Jaakko Korhonen, Jukka Pihlatie varapj. Marja-Liisa Rönkkö

TILITIEDOT:

Saaja: Nurmeksien evankelisen opiston ystävät ry
Pankki: Pohjois-Karjalan Osuuspankki, Nurmeks
Tili: FI02 5299 0120 0478 72

Hallituksen varapuheenjohtaja

Jukka Pihlatie

hallitustyöskentelystä:

Reilun 10 vuoden aikana on käsiteltävänä ollut monen monta erilaista asiaa. Päällimmäisenä ovat mieleen jääneet keskustelut ja päätökset yhdistyksen talouteen liittyvistä asioista. Nykyinen tilanne on kohtalaisen hyvä, mutta aina näin ei ole ollut. Haasteena on nykyin jäsenistön ikääntyminen, talkooväen löytäminen toiminnan pyörittämiseen ja Haikolan tulevaisuus kaiken kaikkiaan. Asioilla on kuitenkin tapana järjestyä, joten tähänkin löydetään varmasti hyvä ratkaisu.

Kristus on syntynyt maailmaan."

Kyllikki Tiensuun radioaamuhartaudesta 12.12.2018

P.S. Paroni Paakkunainen on säveltänyt kuorosovituksen Immanuelin loppulauluun "Valo ei enää vähene". Mieluummin kuin "loppulaulu" hän kutsuisi sitä "Immanuel-jouludraaman toivon ja ilon lauluksi". Parhailaan etsitään sopivaa kuoroa, joka voisi esitystä varten nauhoittaa uuden sovituksen.

Immanuel jatkuu...

Myös runot puhuttelivat. Rauhan entinen rehtori kehui kansankuoron harjoituksissa: "Otan kunnian itselleni, hän on minun entinen oppilaani ja kirjoitti jo kouluksa upeita aineita", Nurmeksien Meijerin silloinen johtaja taas: "Ja minä otan kunnian siitä, että hän lypsää joka ilta meijerille maitoa!"

Joulun synkkä tausta kuvastuu kan-

sankuoron tuskanhuudoissa. Ennen joulua ihmiskunta eli ilman toivoa, pimeydessä, kuoleman varjon maassa. Kaikki muuttui, kun Jeesus syntyi ja toi ihmiskunnalle toivon. Kansankuoro saa siitä aavistuksen ja laulaa: "Jumala, sinä muistat lupaustasi... Ota pois pimeys! Ota pois pelko! Katso aamu jo tulla saa. Jumala kanssamme. Katso aamu tulla saa."

Nämä sanat korvissaan Rauha juoksi sinä iltana harjoitusten jälkeen bussille ja

kertoi kokeneensa Jumalan kosketuksen. Se vei pois pelon ja antoi tilalle rauhan ja varmuuden siitä, että Jumala on lähellä ja antaa apunsa ja voimansa.

Immanuelin esityksessä päätösluonnon yhtyy myös yleisö. Sille on annettu käsiin kynttilöitä. Säkeistö kertautuu ja kertautuu. Laulajat ikään kuin vakuuttavat toinen toiselleen: Miksi murehtisimme, miksi pelkäisimme, miksi epäiläisimme, koska "Valo ei enää vähene, ei enää, sillä

Kaupunki palkitsi Haikolan emäntäpiian

Nurmes-palkinto on kiitos koko yhteisön hyväksi tehdystä hengellisestä, sivistävästä ja virkistävästä työstä

Nurmesen kaupunki valitsi tämän vuoden Nurmes-palkinnon saajaksi Haikolan emäntäpiian Kyllikki Tiensuun tunnustukseksi hengellisestä, sivistävästä ja virkistävästä työstä nurmeslaisten hyväksi.

"Kyllikki Tiensuu on tehnyt merkittävään elämäntyön Lipinlahden kristillisen opiston ja Haikolan kartanon puitteissa. Hän on tehnyt myös mittavan akateemisen työuran yliopistomaailmassa, Haikolan emäntänä hän on edistänyt terveellistä, kestävää ja ympäristöystävällistä elämäntapaa tarjoten puitteet Nurmeksessa kulttuurille ja sivistykselle", todetaan palkinnon perusteluissa.

Kyllikki sanoo täydellisesti yllättyneensä palkinnosta ja arvostavansa sitä suuresti. Hän rakastaa Nurmesta ja on iloinen, että se on huomattu.

"Suurinta mitä voin toivoa työltäni Nurmeksessä, on että se olisi sytyttänyt rakkautta

Pohjois-Karjalaan, kaihoa Nurmeeseen ja lempeä Lipinlahteen. Että sana Nurmes nostaisi opiskelijoissa ja kurssilaisissa suloisia muistoja ja halun palata tänne yhä uudelleen."

Niin kävi hänelle itselleen.

Satakuntalaisen Kyllikin suhde Nurmeeseen syntyi vuonna 1970, jolloin hän vastavalmistuneena teologina aloitti Nurmesen evankelisen kansanopiston rehtorina. Hänet houkutteli tehtävään, "Karjalan kirkassilmäisiä lapsia opettamaan", pastori Risto Jääskeläinen, nykyinen metropoliitta Ambrosius.

Kyllikki ajatteli viipyä vuoden. Sitten hän palasi Helsinkiin jatkamaan opintojaan. Lopullisen paluun täyspäiväiselle yliopistouralle hän teki kuitenkin vasta vuonna 1994.

Kyllikki sanoo, että kansanopiston rehtorin tehtävässä tutustuu väkisin paikakuntaan. Hänen tutustumistaan avitti lisäksi onnettomuus. Kansanopiston päärakennus paloi elokuussa ukkosmyrkyssä hänen ensimmäisenä Nurmesen-kesänään. Kyllikistä tuli kaiken muun ohella rakennustoimikunnan sihteeri, joka vastasi monenlaisista uudisrakennushankkeeseen liittyneistä käytännön asioista. Oli muun muassa perehdyttävä kiinne- ja muiden vakuuslajien maailmaan, mikä oli teologille uutta.

Kyllikki muistelee lämmöllä rauhallista ja ymmärtäväistä Säästöpankin johtajaa Lauri Pasasta, jolle hän joutui tunnustamaan, että hänen saamansa koulutuksen mukaan *"velat saadaan anteeksi armosta eikä vakuuksia kysellä"*.

Kansanopisto on koulutusmuoto, jossa on tilaa luovuudelle ja toiminta-alueen kulttuurista ja tarpeista nouseville kursseille. Kyllikin rehtorikaudella talossa vierailteiden luennoitsijoiden lista on pitkä ja

kunnioitusta herättävä – on akateemikkoja, professoreita, arkkipiispoja ja taiteilijoita. Valtioneuvos Riitta Uosukaisen opetusministerikaudella opiston rehtorikin pääsi kerran elämässään ministerin auton kyytiin.

Opisto ei toimi enää, mutta sen perintönä Nurmeksessä on edelleen kaksi vahvaa vuotuista kulttuuritapahtumaa, jo 30 vuotta joka aatonaattona kirkonmäärällä nähtävä Immanuel-jouludraama ja 20-vuotias musiikkifestivaali Nurmesen Kesäakatemia.

Luonto, ihmiset ja opiston johtamisen mitä mielikuvituksellisimmat haasteet kiinnostivat Kyllikin Nurmeeseen, eikä paluu töihin Helsinkiin katkaissut sidettä, jota vahvistavat myös tiiviit perhesiteet. Kyllikin vanhemmat muuttivat aikoinaan Nurmeeseen, aviomies Jari Lampinen toimi Nurmesen kaupunginkamreerina ja täällä asuvat myös Kyllikin sisko ja veli perheineen.

Eläkkeelle jäätyään Kyllikki on paneutunut koko tarmollaan Haikolan talon kehittämiseen, sen tulevaisuuden turvaamiseen ja pito- ja kurssipaikan tunnetuksi tekemiseen.

Nurmes-palkinnon saajalle henkilökohtaiseksi lahjaksi valittu Paula Härmän tekemä maljakko ja kiertopalkinto, iso kiviakarhu, ojennettiin Kyllikille kaupunginvaltuuston marraskuun kokouksessa.

Nurmes-palkinto on jaettu vuodesta 1973 lähtien lähes vuosittain tunnustuksena ansiokkaasta toiminnasta Nurmesen talous-, elinkeino- tai yhteiskuntaelämän hyväksi tai muutoin merkittävästä vaikuttamisesta kaupungin kehitykseen. Palkinnon saajan valitsee ja palkittamisen muodon päättää kaupunginhallitus.

PIRKKO KESKINEN

Kyllikki Tiensuu ja Jari Lampinen katselevat maailmaa yhdessä ja viettävät paljon yhteistä aikaa Haikolassa käytännön töissä. Kyllikki nimittääkin itseään talon emäntäpiiksi ja Jari käyttää paikallislehden kolumnissaankin titeliä "Haikolan renki"

Tammikuun 17. päivänä syntyneiden kysymykset 17.1.1945 syntyneelle

Minna Salonen, syntynyt 17.1.1957, on käynyt Kyllikin rippikoulun opistolla Nurmeksessä; valmistuttuaan sittemmin eläinlääkäriksi Minna on mm. ajanut polkupyörällä suoraan Eurasta Haikolan kevättalkoisiin. Utterta talkoolainen.

Minnan kysymys:

"Jos sinut jätettäisiin autiolle saarelle ja saisit ottaa mukaan yhden äänitteen, yhden kirjan ja yhden ylellisyyssineen, niin mitkä ne olisivat?"

Äänite olisi Mozartin klarinettikonsertto A-duuri (K 622). Siitä on sanottu: "Mozartin Klarinettikonsertto, sen hidas osa erityisesti, kuulostaa siltä, miltä Jumalan armo kuulostaisi. Se on musiikkia maail-

masta, jossa kaikki ihmisen huolet, heikkoudet ja synnit ovat totta, mutta jossa ne eivät saa viimeistä sanaa. Se sanoo: tämäkin on totta, rauha on mahdollista."

Ottaisin kirjaksi tietysti Raamatun, koska olen kristitty, mutta koska kaikki muutkin tekisivät niin, otan vapauden valita toisenkin kirjan sen rinnalle, anteeksi, Minna! Kirja olisi Waltarin Sinuhe egyptiläinen.

Kännykän ottaisin...

Minna Salonen: "Kai tajuat, että vihaan kuvaani missään, mutta en hevillä kieltäydy mistään, mitä pyydät – KUTEN HYVIN TIEDÄT!"

Kyllikin kommentti: Tässä on luullakseni viittaus paitsi muuhun myös rippikoulunopettajan vuosia sitten esittämään pyyntöön viedä hänen puolestaan tervehdys Oulun piispalle Olavi Rimpiläiselle. Tästä myönsin Minnalle mitalin "Urheudesta – för Tapperhet!"

Minnamari Helaseppä, syntynyt 17.1.1971, opiskeli Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa kirkkohistoriaa mm. Kyllikin opissa, Minnamarin väittelyn jälkeen työtoveruus yliopistolla jatkui, kunnes Minnamari siirtyi kirkon palvelukseen.

Minnamarin kysymykset:

Muistan sinun, "K niin kuin Kyllikki", vuosien varrella usein kertoneen, että elämässäsi on ollut kolme tärkeää K-kirjainta eli kirkkohistoria, kansanopisto ja kaupunginkamreeri. Entäpä, jos katselisit elämäsi sukunimesi ensimmäisen kirjaimen T niin kuin Tiensuu mukaan? Miltä tähänastinen elämäsi näyttäisi silloin? Mikä on ollut elämäsi olennaista ja tärkeää?"

T-kirjain merkitsee minulle Tiensuun suvun satakuntalaisia juuria, sisarusiani ja veljenpoikia lapsineen. T merkitsee myös turvallista lapsuutta ja nuoruutta. Pitkään luulin, etten hennoisi muuttaa pois Parkanosta, syntymäpaikastani.

ni. Mutta toisin kävi. T ei haitannut kotituumista Nurmeeseen, varsinkaan, koska elämään astui tuo kolmas K, hämäläinen kamreeri Jari. Olennaista ja tärkeää on saada luottaa Jumalan johdatukseen.

Minnamarilla oli muutama kinkkinen kirkon tilaa koskeva kysymys, mutta niihin vastaamisen jätän seuraavaan kertaan!

Minnamarin kevennyskysymys:

Olet matkustanut vuosien varrella lukemattomat kerrat Nurmesen ja Helsingin väliä. Toinen tärkeä matkustusväli on ollut Nurmes-Helsinki-Rooma. Yritä arvioida, kuinka monta mainittua matkaa olet ehtinyt tähän mennessä tehdä?"

En ole pitänyt kirjaa Helsingin-matkan määrystä. Varovaisen arvion mukaan reissasin väliä viidenkymmenen vuoden aikana 600–700 kertaa. Kun matka kestää seitsemän tuntia sivu, se merkitsee kaikkiaan kokonaista vuotta raiteilla! Roomaan olen matkannut vuoden 1969 opintomatkan jälkeen 34 kertaa sekä oppimaan että opastamaan.

Lähes Metusalem...

Pirtin Viestin kolumnisti matematiikan, fyysikan ja kemian lehtori Leena Pajamo, syntyyään Nurmeksen Saramon Pirosia, tietää, mitä ajan kuluminen on. Valmistautuessaan puhetta sisarensa Rauhan muistotilaisuuteen viime lokakuussa Leena sai siitä järjestyttävän kokemuksen. Näin hän kertoo.

Meitä oli Saramovaaran sisaruksia kaikkiaan yksitoista. Sisareni Rauhan kuoltua sarjasta on jäljellä yksi: minä ja vielä niinkin, että kaikkien muiden puolisoitkin ovat kuolleet paitsi minun Reijoni. Me olemme jäljellä.

Järjestyttävää oli vasta nyt tajuta ukkini ja isäni sekä vanhimpien sisarusteni syntymäajat. Ukkini oli syntynyt 1845 ja isäni 1881. Kuusi ensimmäistä sisarustani syntyi Venäjän keisarin alaisessa Suomessa: vanhin 1907 syntynyt Hilja, seuraavana vuonna 1908 syntyneet kaksoset Viljo ja Inkeri, sitten 1911 syntynyt Sirkku ja 1914 päivän valon nähneet kaksoset Esko ja Toini. Kaikki siis minun siskojani ja veljiäni! Ei ihme, että tunsin itseni Metusalemin ikäiseksi, vaikka olen vielä toimintakuntoinen.

Ensimmäiset kaksoset syntyivät joulukuussa kovalla pakkasella. Lämmin hevossuuyti sairaalasta kotiin saatiin aikaan sujauttamalla vastasyntyneet muhkean sisäturkin hihoihin – siitä sanonta: Lapsia tuli kuin turkin hihasta!

Annetaan sitten aikaa kulua peräti yhdeksän vuotta. Tuona aikana tapahtui yhteiskunnassa valtavia muutoksia: Suomi itsenäistyi 1917, käytiin vapaussota 1918 ja torpparilaitos lakkautettiin 1920.

Saramovaaran sisarusarjan toinen ryppäs alkoi syntyä yhdeksän vuoden taun jälkeen 1923. Silloin syntyivät kaksoset Kerttu ja Erkki ja kolmen vuoden kuluttua

1926 Rauha. Nämä kolme tunnettiin yhteisellä nimellä ”alaikäiset”; heillä oli oma heinäpeltokin. Kaikki kolme ennättivät syntyä ennen talvi- ja jatkosotaa kuten vielä minäkin peräti 12 vuotta myöhemmin 1938. Maija nuorimpana syntyi keskellä sotaa 1941.

Rauha aloitti kansakoulun 1933 ja tapasi silloin ensimmäisen kerran samalle luokalle tulleen Inkeri-nimisen tytön. Vähitellen heistä tuli parhaat ystävät koko nuoruuden ajaksi.

Inkeri kertoi, että tyttöjen ollessa toisella luokalla koko Saramoa järkytti hetkessä kylään levinnyt tieto Saramovaaran Sikke-emännän kuolemasta. Suuren perheen, erityisesti pienten lasten Erkin, Kertun ja Rauhan äiti oli jäänyt auton alle ja kuollut. Rauha oli vasta 8-vuotias. Inkeri tahtoi ottaa osaa hänen suruunsa ja antoi lohdutukseksi kauneimman esineen, mikä hänellä oli – pienen, koristellun pahvisen rasian.

Äidin kuollessa 1934 kolme vanhinta lasta Hilja, Viljo ja Inkeri olivat jo avioituneet ja muuttaneet pois kotoa. Kolme seuraavaa lasta Sirkku, Esko ja Toini olivat jo parikymppisiä, ja heidän vastuulleen jäi hoitaa yhdessä isän kanssa koulua käyvät ”alaikäiset”, koti ja eläimet.

Isä avioitui uudelleen 1936. Hilja-puolisosta tuli minun ja Maijan äiti. Talvisodan aikana osa Saramon kylästä – tien oikea puoli – joutui evakkoon: ihmiset Kannukseen, eläimet hoitajineen Närpiöön. Kun isä oli liian vanha rintamalle ja Erkki vastaavasti liian nuori, he joutuivat jäämään kotirintamalle Saramolle. Heidän tehtävänä oli kuljettaa hevosella heiniä Saramolta Nurmeksen asemalle vietäväksi rintaman hevosille.

Tuli välirauha ja evakosta palattiin Sara-

Saramovaaran sisarukset: vas. Esko, Sirkku, Erkki, Inkeri ja tytär Eila, Toini, Kerttu, Viljon vaimo Helvi ja tytär Maire, Viljo ja edessä Hilja, Rauha ja Heikki. Kuvasta puuttuvat vanhin Hilja, joka oli muuttanut Kiteelle, sekä nuorimmat Leena ja Maija, joita ei tuolloin vielä ollut olemassakaan.

molle. Eläimet tuotiin junilla Nurmeksen asemalle, josta ne oli maanteitä pitkin paimennettava kotiin. Kuka voisi lähteä? Isä ei jaksaisi 25 kilometriä mutkaista tietä, ja Sirkku-tyttärelle oli vasta syntynyt kaksoset. Niinpä Hilja-äiti lähti yksin Saramovaaran lemmiä noutamaan. Hangasvaaran lemmiä oli turhaan odottamassa edellä mainittu Rauhan ystävä Inkeri. Äiti ja Inkeri toivat yhdessä Saramovaaran lemmät. Inkeri muisteli, miten äiti pisti hänet ensin lepäämään, vaikka molemmat olivat uupuneita 25 km kävelystä. Äiti laittoi Inkerin levätessä ruokaa. Virkistyneenä Inkeri jatkoi vielä 5 km matkaa Viinavaaran kautta metsien läpi kotiinsa Hangasvaaran.

Keväällä 1941 isä sairastui äkillisesti korkeaan kuumeeseen ja joutui munuaistulehduksen takia sairaalaan. Päivän päästä sairaalasta soitettiin, että isän tila oli huonontunut. Piti tulla pian, jos haluttiin nähdä isä vielä elossa. Erkki lähti ajamaan hevosta, äiti ja minä kyytiin. Valitettavasti matka kesti liian kauan.

Isän kuollessa Kerttu ja Erkki olivat 18-vuotiaita ja Rauha 15-vuotias, minä olin lähes kolme vuotta. Äiti odotti Maijaa. Rauhan oli vielä käytävä rippikoulu, ja sen

Rauha ja Inkeri kävivät yhdessä. Mutta sitten tiet alkoivat erkaantua. Rauha pääsi 17-vuotiaana siskonsa Kertun esimerkkiä seuraten ilmatorjuntalottiin Petäiskylän Jout(s)envaaralle, Inkerin piti jäädä koti-töihin.

Rauha siunattiin Imatralla, missä kaksi Etelä-Karjalan Lotta Svärd -perinneyhdistyksen lottapukuista jäsentä laski arkun päätyyn havuseppeleen sinivalkeisiin nauhoihin. Rauhalle oli myönnetty sotaveteraanin tunnukset ilmailuvallontalon työstä Nurmeksessa.

LEENA PAJAMO

P.S. Leenan kertomuksessa kiinnittää huomiota myös se, että Saramovaaran 11-henkiseen lapsiläumaan oli samoista vanhemmista syntynyt peräti kolmet kaksoset. Seuraavassa polvessa syntyi Sirkulle kaksoset sekä Rauhalle kolmoset ja kaksoset. Heidän lapsistaan kahdelle syntyi kaksoset ja yhdelle kolmoset.

Pirtin Viesti Vatikaanissa

Viisikymmentä vuotta sitten lokakuussa 1969 viisitoista luterilaista teologian ylioppilasta Helsingin yliopistosta matkasi junalla halki Euroopan kahdeksi viikoksi Roomaan opiskelemaan Villa Lantessa. Opettajamme, ekumeniikan professori Seppo A. Teinonen ja hänen Riitta-vaimonsa tutustuttivat meitä kaupunkiin ja katoliseen kirkkoon.

Matkan kohokohta oli paavi Paavali VI:n vastaanotto Pietarinkirkossa 15.10.1969. Vatikaanin toinen kirkolliskokous 1960-luvun alussa oli avartanut katolisen kirkon asenteita muita kristittyjä kohtaan. Niinpä paavi otti meidät ystävällisesti vastaan. Veimme tuliaisiksi suomenkielisen Raamatun ja saimme vastalahjaksi arvokkaan Raamatun käsikirjoituksen näköispainoksen.

Kului 50 vuotta. Meissä heräsi ajatus lähteä Roomaan viettämään matkamme juhluvuotta lokakuussa 2019. Kaikki eivät enää voineet liittyä matkaan. Seppo A. ja Riitta Teinonen samoin kuin kolme opiskelijaa olivat kuolleet. Kahdestatoista vielä elossa olevasta seitsemän pääsi matkaan.

Tämänkin matkan kohokohdaksi nousi

Paavi Franciscusta tervehtivät eturivissä Kaarina Koho, Risto Cantell ja Kyllikki Tiensuu, takarivissä turisteina mukana olleet Pekka ja Liisa Arasto.

nykyisen paavin Franciscuksen vastaanotto. Se tapahtui 16.10.2019 Pietarinkirkon aukiolla auringon paistaessa täydeltä terältä. Irlantilainen piispa Brian Farrell johdatti meidät Vatikaanin sisätilojen kautta erikoispaikoillemme aivan paavin istuimen lähelle.

Siihen paavi Franciscus tuli meitä tervehtimään. Hän sai teettämämme juhlaadressin ja lisäksi tuliaiskirjan paavi

Johannes Paavali II:n vierailusta Pohjoismaihin. Jokainen meistä sai paavilta kauniin rukousnauhan, joka muistuttaa hänen nöyrästä pyynnöstään: ”Rukoilkaa puolestani.”

Kirkkojen ja kaikkien kristittyjen välinen yhteys kehittyä, kun tutustumme toisiimme ja rukoilemme toistemme puolesta. Vain sillä tavalla toteutuu Jeesuksen tahto: ”Että he kaikki olisivat yhtä.”

TILAA PIRTIN VIESTI!

Pirtin Viestin tilausmaksu **10 eur.** Viestikohtaan tilaaja ja osoite, muuten emme voi lehteä toimittaa!

Ilmoita myös, ellet enää halua lehteä! Vältämme turhat postitukset.

LIITY JÄSENEKSI!

Jäseneksi liityt maksamalla yhdistyksen vuosijäsenmaksun **20 euroa** tai pysyvän jäsenmaksun **200 euroa** **Viestikohtaan maksajan nimi ja osoite.**

TILINUMERO

Pohjois-Karjalan Osuuspankki, Nurmes
FI02 5299 0120 0478 72

PIRTIN VIESTI

NURMEKSEN EVANKELISEN OPISTON YSTÄVÄT RY:N LEHTI, 75. vsk

Tämän numeron toimitti Nurmeksen ev. opiston ystävät ry:n hallitus

Tilausmaksu 10 eur

Ilmestyy kaksi kertaa vuodessa

Osoite: Opistontie 7, 75970 Kohtavaara
Puh: 013 430 120,
045 138 1648

S-posti: haikola@haikolantalo.fi
www.haikolantalo.fi
Facebook Haikolan talo

Ulkoasu: Faktor Oy, Nurmes

Paino: PunaMusta Oy, Joensuu

ISSN: 1797-741x (painettu)
2489-3862 (verkkójulkaisu)